АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Архангай аймгийн Өлзийт сумын Засаг даргын тамгын газрын 2024 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын хураангуй тайлан

Аудитын код: АРА-2025/36-НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас: www.open.audit.mn Архангай аймаг 2025 он	Дарга,Тэргүүлэх аудитор Т.Байгалмаа Утас:7033-3141 Цахим хаяг: Baigalmaat@audit.gov.mn Аудитын менежер Д.Нэргүйбаатар Утас: 7033-2860 Цахим хаяг: Nerguibaatard@audit.gov.mn Аудитор Б.Азантунгалаг Цахим хаяг: Azantungalagb@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

АРХАНГАЙ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
Нутгийн захиргааны ордон, А корпус, 2 дугаар баг,
Эрдэнэбулган сум, Архангай аймаг, 65139,
Утас/Факс: (976) 7033 3141,
Цахим шуудан: arkhangai@audit.gov.mn

2025.02.24 № 51

танай ______________-ны №______________-т

ӨЛЗИЙТ СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН
ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА
Б.ОЧИР-ЭРДЭНЭ ТАНАА

Хязгаарлалттай дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Архангай аймгийн Өлзийт сумын ЗДТГ-ын 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр санхүүгийн тайлангууд нь 2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрийн санхүүгийн байдал болон тайлант жилийн эцсээрх санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, төсвийн гүйцэтгэлийг бүх материаллаг талаар нь Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно. Үүнд:

1. Албан хаагчдын хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласны урамшууллыг зөрүүтэй тооцож, албан татварыг суутгаагүй нийт 4,976.9 мянган төгрөгийг илүү олгосон;
2. Мал төхөөрөх цехийн ажил гүйцэтгэх гэрээг сумын Засаг даргын 2024 оны А/77 тоот захирамжаар байгуулан 139,669.9 мянган төгрөгийн санхүүжилт олгосны ажил гүйцэтгэснийг нотлох анхан шатны баримтгүй байна.

Дээрх зөрчил нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.5, Засгийн газрын 2024 оны 83 дугаар тогтоолоор баталсан "Төрийн захиргааны албан хаагчдад мөнгөн урамшуулал олгох журам"-ын 2.3 дахь заалтуудыг тус тус зөрчсөн, аудитын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Аудитын гол асуудал

Тайлант онд орон нутгийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага хөтөлбөрийн хүрээнд 960,528.8 мянган төгрөгийн санхүүжилт авч, гүйцэтгэлээр 919,034.5 мянган

төгрөгийг зарцуулж, 41,494.3 мянган төгрөгийн төсвийн үлдэгдлийг орон нутгийн төсөвт төвлөрүүлсэн байна.

Бусад асуудлын хэсэг

Байгууллагын 2024 оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан зорилтуудыг хангахад чиглэсэн 8 зорилт 127 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөсөн бөгөөд 118 арга хэмжээ нь дэвшүүлсэн зорилт, төлөвлөсөн үр дүндээ хүрсэн, 9 арга хэмжээ 70 хувийн гүйцэтгэлтэй байна. Тайлант оны гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг аймгийн ЗДТГ-ын хяналт шинжилгээ үнэлгээний хэлтсээс 83.9 хувьтай үнэлсэн байна.

Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй ба үүнд ямар нэг төрлийн баталгаажуулах дүгнэлт гаргаагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Т.БАЙГАЛМАА

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Данс	Балансын зүйл	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
I	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	29,735,950.10	41,548,650.10
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	8,835,950.10	15,868,650.10
354	Хангамжийн материал	6,720,950.10	13,753,650.10
3541	Бичиг хэргийн материал	490,950.00	3,585,950.00
3542	Аж ахуйн материал	5,980,000.10	7,934,200.10
3547	Бусад хангамжийн материал	250,000.00	2,233,500.00
355	Биологийн хөрөнгө	2,115,000.00	2,115,000.00
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	20,900,000.00	25,680,000.00
363	Тэжээлийн нөөц	11,000,000.00	25,680,000.00
366	Бусад нөөц	9,900,000.00	
II	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	2,082,272,987.50	2,765,378,218.18
37	УРТ ХУГАЦААТ ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТ		
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	2,082,272,987.50	2,765,378,218.18
392	Биет хөрөнгө	2,070,290,987.50	2,752,515,218.18
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	2,084,876,517.50	2,284,876,517.50
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	-558,888,378.15	-639,278,947.15
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	234,261,500.00	384,584,792.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	-89,053,749.84	-112,681,497.67
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	64,434,465.00	91,724,465.00
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	-32,465,535.70	-41,589,870.22
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	22,023,680.00	23,223,680.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	-2,195,906.99	-7,206,827.15
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	448,465,630.16	740,705,130.16
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	-101,287,814.48	-141,632,752.29
39216	Дуусаагүй барилга, байгууламж		169,669,948.00
39217	Ном	120,580.00	120,580.00
393	Биет бус хөрөнгө	11,982,000.00	12,863,000.00
39301	Програм хангамж	750,000.00	750,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	-300,000.00	-375,000.00
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	11,532,000.00	12,488,000.00
III	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	2,112,008,937.60	2,806,926,868.28
IV	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	1,858,994.60	521,400.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	1,858,994.60	521,400.00
413	Өглөг	1,858,994.60	521,400.00
4132	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	1,858,994.60	521,400.00
414	Урьдчилж орсон орлого		
42	УРТ ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР		
422	Урт хугацаат зээл		
V	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	2,110,149,943.00	2,806,405,468.28
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	2,110,149,943.00	2,806,405,468.28
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	430,807,876.17	430,807,876.17
511001	Улсын төсвийн оруулсан хөрөнгө		

511002	Орон нутгийн төсвийн оруулсан хөрөнгө		
51101	Өмч: - төрийн	430,807,876.17	430,807,876.17
512	Хуримтлагдсан үр дүн	957,352,643.86	1,653,608,169.14
5121	Өмнөх үеийн үр дүн	957,352,643.86	957,352,643.86
5122	Тайлант үеийн үр дүн		696,255,525.28
513	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	721,989,422.97	721,989,422.97
VI	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	2,112,008,937.60	2,806,926,868.28

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	938,762,659.16	1,897,504,472.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	353,814,929.16	762,161,069.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	353,814,929.16	762,161,069.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	1,817,000.00	8,355,577.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,817,000.00	8,355,577.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	331,097,929.16	698,091,292.00
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Бараа материал	20,900,000.00	55,714,200.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	584,947,730.00	1,135,343,403.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс		
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих		
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	2,375,130.00	174,914,603.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж		2,050,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		13,000,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,375,130.00	141,645,853.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого		18,218,750.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	582,572,600.00	960,428,800.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	582,572,600.00	960,428,800.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих		
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	716,353,322.35	1,201,248,946.72
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	690,753,322.35	1,201,248,946.72
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	671,441,679.24	1,102,879,087.24
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	382,550,993.64	585,374,900.00
210101	Үндсэн цалин	289,785,218.92	386,382,321.45
210102	Нэмэгдэл	85,925,874.72	198,992,578.55
210104	Урамшуулал	6,839,900.00	
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	47,834,500.00	74,826,700.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	32,527,400.00	50,024,400.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,826,800.00	5,885,000.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,061,400.00	4,707,900.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	765,400.00	2,439,500.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,653,500.00	11,769,900.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	42,342,063.15	47,580,675.52
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,493,567.73	9,717,800.00

210302	Түлш, халаалт	37,662,795.42	37,841,975.52
210303	Цэвэр, бохир ус	185,700.00	20,900.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	37,758,394.60	108,107,550.00
210401	Бичиг хэрэг	2,362,400.00	2,982,550.00
210402	Тээвэр, шатахуун	13,966,200.00	31,380,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	6,982,994.60	7,781,400.00
210404	Ном, хэвлэл	645,000.00	320,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	12,386,410.00	13,985,600.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,415,390.00	51,338,000.00
210408	Бараа материал акталсны зардал		320,000.00
2105	Нормативт зардал		
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	5,046,000.00	21,717,505.40
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл		1,717,505.40
210604	Урсгал засвар	5,046,000.00	20,000,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,000,000.00	4,518,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,000,000.00	4,518,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	8,573,930.00	25,607,747.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	3,453,930.00	21,067,747.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	5,100,000.00	4,500,000.00
210807	Газрын төлбөр	20,000.00	40,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	144,335,797.85	235,146,009.32
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	18,325,800.00	59,512,500.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх		3,000,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	126,009,997.85	172,633,509.32
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	19,311,643.11	98,369,859.48
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	16,352,100.00	48,619,938.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг		46,619,938.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	16,352,100.00	2,000,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	2,959,543.11	49,749,921.48
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,959,543.11	49,749,921.48
	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	25,600,000.00	
	Дотоод эх үүсвэрээр	25,600,000.00	
221001	Их засвар	25,600,000.00	
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	222,409,336.81	696,255,525.28
145	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ОРЛОГЫН ДҮН		
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН		
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)		
V	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	222,409,336.81	696,255,525.28

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	587,264,730.00	1,143,698,980.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	1,817,000.00	8,355,577.00
120	Нийтлэг татварын бус орлого	1,817,000.00	8,355,577.00
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	1,817,000.00	8,355,577.00
1200041	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	1,817,000.00	8,355,577.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	585,447,730.00	1,135,343,403.00
1310	Улсын төвлөрсөн төсвөөс		

1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	2,875,130.00	174,914,603.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж		2,050,000.00
131103	ЗГНХ,ЗДНХөрөнгө,түүнтэй адилтгах ангилагдаагүй нөөц хөрөнгөөс тухайн төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө		13,000,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	2,375,130.00	141,645,853.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	500,000.00	18,218,750.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	582,572,600.00	960,428,800.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	582,572,600.00	960,428,800.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих		
II	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	561,664,730.00	986,051,532.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	561,664,730.00	986,051,532.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	542,353,086.89	887,681,672.52
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	382,542,193.74	585,374,900.00
210101	Үндсэн цалин	289,776,419.02	386,382,321.45
210102	Нэмэгдэл	85,925,874.72	198,992,578.55
210104	Урамшуулал	6,839,900.00	
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	47,834,500.00	74,826,700.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	32,527,400.00	50,024,400.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	3,826,800.00	5,885,000.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,061,400.00	4,707,900.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	765,400.00	2,439,500.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	7,653,500.00	11,769,900.00
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	42,342,063.15	47,580,675.52
210301	Гэрэл, цахилгаан	4,493,567.73	9,717,800.00
210302	Түлш, халаалт	37,662,795.42	37,841,975.52
210303	Цэвэр, бохир ус	185,700.00	20,900.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	35,899,400.00	50,048,150.00
210401	Бичиг хэрэг	2,362,400.00	2,982,550.00
210402	Тээвэр, шатахуун	13,966,200.00	21,000,000.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	5,124,000.00	9,260,000.00
210404	Ном, хэвлэл	645,000.00	320,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	12,386,410.00	13,985,600.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,415,390.00	2,500,000.00
2105	Нормативт зардал		
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	5,046,000.00	22,000,000.00
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл		2,000,000.00
210604	Урсгал засвар	5,046,000.00	20,000,000.00
2107	Томилолт, зочны зардал	3,000,000.00	4,518,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	3,000,000.00	4,518,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	10,688,930.00	28,702,747.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	5,568,930.00	24,162,747.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	5,100,000.00	4,500,000.00
210807	Газрын төлбөр	20,000.00	40,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	15,000,000.00	74,630,500.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	15,000,000.00	71,630,500.00

210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх		3,000,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	19,311,643.11	98,369,859.48
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	16,352,100.00	48,619,938.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг		46,619,938.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	16,352,100.00	2,000,000.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	2,959,543.11	49,749,921.48
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,959,543.11	49,749,921.48
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	25,600,000.00	157,647,448.00
	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
IV	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (4)		
V	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	25,600,000.00	157,647,448.00
	Дотоод эх үүсвэрээр	25,600,000.00	157,647,448.00
223001	Бусад хөрөнгө	25,600,000.00	157,647,448.00
VI	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	-25,600,000.00	-157,647,448.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Д/Д	Үзүүлэлт	Засгийн газрын сан	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	ЗГ-н хувь оролцооны дүн
1	20... оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	430,807,876.17	721,989,422.97	957,352,643.86	2,110,149,943.00
2	Тайлант үеийн үр дүн			696,255,525.28	696,255,525.28
3	20... оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	430,807,876.17	721,989,422.97	1,653,608,169.14	2,806,405,468.28

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан	Зөрүү	Хувь
II	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	960,528,800.00	919,034,455.52	41,494,344.48	96%
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	960,528,800.00	919,034,455.52	41,494,344.48	96%
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	878,476,400.00	870,414,517.52	8,061,882.48	99%
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	585,374,900.00	585,374,900.00	0.00	100%
210101	Үндсэн цалин	585,374,900.00	386,382,321.45	198,992,578.55	66%
210102	Нэмэгдэл	0	198,992,578.55	-198,992,578.55	
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	74,826,700.00	74,826,700.00	0.00	100%

210201	Тэтгэврийн даатгал	50,024,400.00	50,024,400.00	0.00	100%
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,885,000.00	5,885,000.00	0.00	100%
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	4,707,900.00	4,707,900.00	0.00	100%
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,439,500.00	2,439,500.00	0.00	100%
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	11,769,900.00	11,769,900.00	0.00	100%
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	48,037,800.00	47,580,675.52	457,124.48	99%
210301	Гэрэл, цахилгаан	9,717,800.00	9,717,800.00	0.00	100%
210302	Түлш, халаалт	37,920,000.00	37,841,975.52	78,024.48	100%
210303	Цэвэр, бохир ус	400,000.00	20,900.00	379,100.00	5%
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	49,065,600.00	49,048,150.00	17,450.00	100%
210401	Бичиг хэрэг	3,000,000.00	2,982,550.00	17,450.00	99%
210402	Тээвэр, шатахуун	20,000,000.00	20,000,000.00	0.00	100%
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	9,260,000.00	9,260,000.00	0.00	100%
210404	Ном, хэвлэл	320,000.00	320,000.00	0.00	100%
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	13,985,600.00	13,985,600.00	0.00	100%
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	2,500,000.00	2,500,000.00	0.00	100%
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	32,500,000.00	30,500,000.00	2,000,000.00	94%
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	12,500,000.00	10,500,000.00	2,000,000.00	84%
210604	Урсгал засвар	20,000,000.00	20,000,000.00	0.00	100%
2107	Томилолт, зочны зардал	5,000,000.00	4,518,000.00	482,000.00	90%
210702	Дотоод албан томилолт	5,000,000.00	4,518,000.00	482,000.00	90%
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	25,671,400.00	20,566,092.00	5,105,308.00	80%
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	20,731,400.00	16,026,092.00	4,705,308.00	77%
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	4,900,000.00	4,500,000.00	400,000.00	92%
210807	Газрын төлбөр	40,000.00	40,000.00	0.00	100%
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	58,000,000.00	58,000,000.00	0.00	100%
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	55,000,000.00	55,000,000.00	0.00	100%
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	3,000,000.00	3,000,000.00	0.00	100%
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	82,052,400.00	48,619,938.00	33,432,462.00	59%
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	82,052,400.00	48,619,938.00	33,432,462.00	59%
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	22,350,400.00	0	22,350,400.00	0%

213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	57,702,000.00	46,619,938.00	11,082,062.00	81%
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	2,000,000.00	2,000,000.00	0.00	100%
III	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	960,528,800.00	919,034,455.52	41,494,344.48	96%
32	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	861,928,800.00	910,678,878.52	-48,750,078.52	106%
320001	Орон нутгийн төсвөөс	861,928,800.00	910,678,878.52	-48,750,078.52	106%
35	ТӨСӨВТ БАЙГУУЛЛАГЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНААС	98,600,000.00	8,355,577.00	90,244,423.00	8%
350001	Үндсэн үйл ажиллагааны орлогоос санхүүжих	100,000.00	8,355,577.00	-8,255,577.00	8356%
350003	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих	98,500,000.00	0	98,500,000.00	0%
6	ТӨСВИЙН БУСАД МЭДЭЭЛЛИЙН АНГИЛАЛ	51	51	0.00	100%
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1	0.00	100%
610001	Төсвийн байгууллага	1	1	0.00	100%
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	25	25	0.00	100%
620001	Удирдах ажилтан	7	7	0.00	100%
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	10	10	0.00	100%
620003	Үйлчлэх ажилтан	8	8	0.00	100%
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	25	25	0.00	100%
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	9	9	0.00	100%
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	10	10	0.00	100%
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	6	6	0.00	100%

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2024 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон / төгрөгөөр /

Дансны код	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл
I	**НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН**	**174,914,603**
21	**УРСГАЛ ЗАРДАЛ**	**35,244,655**
210	**БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ**	35,244,655
2108	**Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж**	9,336,655
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	9,336,655
2109	**Бараа үйлчилгээний бусад зардал**	24,908,000

210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	24,908,000
22	**ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ**	**139,669,948**
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	139,669,948
223001	Бусад хөрөнгө	139,669,948
II	**ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР**	174,914,603
1311	**Нэмэлт санхүүжилтийн орлого**	174,914,603
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	2,050,000
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	141,645,853
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	18,218,750

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар 30,000.0 мянган төгрөгийн 1 алдаа[1] илэрч, санхүүгийн тайланд залруулга хийлгэлээ.

Залруулсан алдаа:

Тайлант онд сумын ОНХС-ын хөрөнгөөр баригдсан 30,000,000 төгрөгийн мал төхөөрөх цехийг зөрүүтэй тусгасныг аудитын явцад залрууллаа.

Энэ нь НББ-ын тухай хуулийн 5.1.4, 13.1, 15.1,15.2 дахь заалтууд, санхүүгийн тайлангийн иж бүрэн байх батламж мэдэгдлийн хангахгүй байна.

Аудитаар залруулаагүй 195,358.8 мянган төгрөгийн зөрчил[2] илэрч 4,967.9 мянган төгрөгийн зөрчилд 1 төлбөрийн акт, 190,390.9 мянган төгрөгийн зөрчилд 3 албан шаардлага хүргүүллээ.

Аудитаар залруулагдаагүй 4 зөрчилтэй асуудлын материаллаг алдаа зөрчил нь 140,191.3 мянган төгрөг бөгөөд гүйцэтгэлийн материаллаг байдлын дүн 10,805.9 мянган төгрөгөөс их байх тул **Хязгаарлалттай дүгнэлт** өглөө.

5.1 Төлбөрийн акт

5.1.1. Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласны тэтгэмжийг олгохдоо , ХХОАТ-ыг суутгаж татварт төвлөрүүлээгүй, нийт 4,967,976.8 төгрөгийг илүү тооцож олгосон байна.

Энэ нь Засгийн газрын 2024 оны 83 дугаар тогтоолоор баталсан "Төрийн захиргааны албан хаагчдад мөнгөн урамшуулал олгох журам"-ын 2.3-д "Мөнгөн урамшууллын хэмжээг тодорхойлохдоо Төрийн албаны тухай хуулийн 51.3-т заасныг баримтлан тухайн төрийн захиргааны алба хаагчийн сүүлийн 12 сарын үндсэн цалингийн дунджийг 6 дахин нэмэгдүүлж тооцно", Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3-д "Албан татвар төлөгчийн дараах орлогод албан татвар ногдоно", 6.3.1-д "Цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрхлэлтийн орлого", 7 дугаар зүйлийн 7.1-д "Албан татвар төлөгчийн цалин, хөдөлмөрийн хөлс, шагнал, урамшуулал болон тэдгээртэй адилтгах хөдөлмөр эрхлэлтийн орлогод дараах орлогыг хамруулна, 7.1.1-д "Ажил олгогчтой байгуулсан хөдөлмөрийн гэрээнд заасны дагуу авч байгаа үндсэн цалин, нэмэгдэл хөлс, нэмэгдэл, шагнал, урамшуулал, амралтын олговор, тэтгэвэр, тэтгэмж, тэдгээртэй адилтгах бусад орлого", 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д "Энэ хуулийн 14, 18 дугаар зүйлд заасны дагуу тухайн жилийн орлогыг тодорхойлоход 0-120 000 000 хүртэлх төгрөгийн албан татвар ногдуулах орлого олсон тохиолдолд 10 хувиар ... албан татвар ногдуулна" гэсэн заалтуудтай нийцэхгүй байна.

<u>Шийдвэрлэсэн нь</u>: *Орон нутгийн төсөвт буцаан төвлөрүүлэх төлбөрийн акт тогтоов.*

5.2 Албан шаардлага

5.2.1. Тайлант онд шуудан холбооны зардлын 521,400 төгрөгийн өр төлбөрийг барагдуулаагүй байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.8-д "төсвийг зохистой удирдаж авлага, өр төлбөр үүсгэхгүй байх" гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

[1] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

[2] Хүчин төгөлдөр үйлчилж буй хууль тогтоомжид харшлах байгууллага, түүний удирдлага, байгууллагад ажилладаг бусад хувь хүний санаатай болон санамсаргүй үйлдэл, эс үйлдэл.

Шийдвэрлэсэн нь: *Зөрчлийг таслан зогсоож, цаашид давтан гаргахгүй байх албан шаардлага хүргүүлэв.*

5.2.2. Үндсэн хөрөнгийн дансанд элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхсөн 7 нэр төрлийн 50,199,640 төгрөгийн машин, тоног төхөөрөмж, тавилга эд хогшил бүртгэлтэй байгаа бөгөөд хөрөнгийг актлах, дахин үнэлэх зэрэг холбогдох арга хэмжээ авч ажиллаагүй байна.

Энэ нь Төрийн өмчийн бодлого зохицуулалтын газрын 2019 оны 271 дүгээр тогтоолоор баталсан "Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журам"-ын 7 дугаар зүйлийн 7.1-д “Төрийн өмчит хуулийн этгээд нь эзэмшилдээ байгаа илүүдэл эд хөрөнгө болон элэгдэл хорогдлын шимтгэлээр анхны үнийг нөхсөн, түүнчлэн нөхөөгүй боловч гэмтэж засаж сэлбээд өөр зориулалтаар ашиглаж болох эд хөрөнгийн ашиглалтын хугацаа болон үнийг шинэчлэн тогтоох саналыг бэлтгэн Төрийн өмчийн бодлого, зохицуулалтын газарт ирүүлж шийдвэрлүүлнэ” гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: *Төрийн болон орон нутгийн өмчид эд хөрөнгө олж авах, бүртгэх, данснаас хасах, шилжүүлэх журамыг баримтлан холбогдох арга хэмжээ авч ажиллах албан шаардлага хүргүүлэв.*

5.2.3. Тендерийн АРАӨСЗДТГ/20240201010 дугаартай Мал төхөөрөх цехийн ажил гүйцэтгэх гэрээг сумын Засаг даргын 2024 оны 07 сарын 26-ны өдрийн А/77 тоот захирамжаар байгуулан, 2024 оны 12 сарын 26-ны өдрийн А/122 тоот захирамжаар 139,669,948 төгрөгийн санхүүжилт олгохдоо ажлын гүйцэтгэлд үе шатны хяналт хэрэгжүүлээгүй, ажил гүйцэтгэсэн эсэхийг нотлох анхан шатны баримтгүйгээр санхүүжилт олгосон зөрчил илэрлээ.

Энэ нь Монгол улсын Засгийн газрын 2023 оны 278 дугаар тогтоолоор баталсан “Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, санхүүжүүлэх, хяналт, тайлагнах журам”-ын 5.3.6-д “Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлж буй хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээний гүйцэтгэлийг үнэн зөв гаргах, төсвийн хөрөнгийн зарцуулалт, барилгын чанарт тавих хяналтыг Төсвийн ерөнхийлөн захирагч бүрэн хариуцна”, 5.3.7-д “Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хийгдэж буй барилга байгууламж, их засварын ажил бүрийг биечлэн хянаж, шалгах үүрэг бүхий захиалагчийн техник, технологийн хяналтыг хэрэгжүүлэгч этгээд нь хяналт хийсэн тухай бүр тэмдэглэл үйлдэж, гүйцэтгэгч байгууллагад өгөгдсөн үүрэг даалгавар, түүний биелэлтийн талаар тэмдэглэж ажлын гүйцэтгэлд хавсаргаж, их засварын ажил дууссаны дараа санхүүжилтийн баримт бичгийн хамт захиалагчийн архивд хадгалуулна” гэсэн заалттай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: *Төсөл арга хэмжээний санхүүжилтийг холбогдох хууль, тогтоомж, дүрэм журамд заасны дагуу олгох, арга хэмжээ авч ажиллах албан шаардлага хүргүүлэв.*

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдаа ны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн

НББ-д буруу илэрхийлсэн	1	30,000			1	30,000	1	30,000			-	

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс			
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Хөдөө орон нутагт суурьшилтай ажилласны мөнгөн урамшууллаас 7 албан хаагчид нийт 4,967.9 мянган төгрөгийг илүү олгосон байна.	1	4,967.9	1	4,967.9		
Тайлант онд шуудан холбооны зардлын 521.4 мянган төгрөгийн өр төлбөр үүссэн байна	1	521.4			1	521.4
Үндсэн хөрөнгийн дансанд элэгдлээрээ анхны өртгөө бүрэн нөхсөн 7 нэр төрлийн 50,199.6 төгрөгийн машин, тоног төхөөрөмж, тавилга эд хогшил бүртгэлтэй байгаа бөгөөд хөрөнгийг актлах, дахин үнэлэх зэрэг холбогдох арга хэмжээ авч ажиллаагүй байна.	1	50,199.6			1	50,199.6
АРАӨСЗДТГ/20240201010 гэрээний дугаартай Мал төхөөрөх цехийн ажил гүйцэтгэх гэрээг сумын Засаг даргын 2024 оны 07 сарын 26-ны өдрийн А/77 тоот захирамжаар эрх олгосны дагуу байгуулан, 2024 оны 12 сарын 26-ны өдрийн А/122 тоот захирамжаар 139,669,948 төгрөгийн санхүүжилт олгосон байна. Санхүүжилтийг олгохдоо ажлын гүйцэтгэлд үе шатны хяналт хэрэгжүүлээгүй, ажил гүйцэтгэсэн эсэхийг нотлох анхан шатны баримтгүйгээр санхүүжилтийг олгосон зөрчил илэрлээ.	1	139,669.9			1	139,669.9
Нийт дүн	**4**	**195,358.8**	**1**	**4,967.9**	**3**	**190,390.9**